

Drikker danske unge stadig mest i Europa?

Og hvad er det med unge og alkohol?
Er det vikingerne, der spørger?

AF JEANETTE ØSTERGAARD

Sammenlignet med unge i resten af verden drikker danske unge alkohol i en tidlig alder, de drikker først og fremmest for at blive fulde, og de drikker mere end alle andre unge i Europa. Det har vi hørt fortalt mange gange, men er det rigtigt?

Ja, for siden 1995 har Danmark faktisk haft europarekorden i fuldskab, når det blandt andet gælder, hvor ofte de unge drikker over fem genstande ved samme lejlighed, samt alder første gang, de nogen sinde er fulde.

Danmark ligger sammen med Estland, Letland, Slovakiet og Storbritannien i toppen af listerne, fordi én ud af hver femte unge var fulde første gang som 13-årige eller yngre. I andre lande, som fx Island og Italien, gælder det samme kun for hver 20. ung.

Hvorfor drikker danske unge så meget?

Danmark ligger i et krydsfelt mellem en såkaldt 'våd alkoholkultur' og en 'tør alkoholkultur'. En 'våd' alkoholkultur har man eksempelvis i Sydeuropa, hvor man har tradition for at drikke alkohol – primært vin – til hverdag, specielt i forbindelse med måltider. Målet for sydeuropæere med at drikke alkohol er derfor ofte ikke beruselse.

En 'tør' alkoholkultur betyder, at alkohol primært drikkes i forbindelse med fest og i weekenden. Denne form for alkoholkultur ser man meget i Nordeuropa, hvor man især har tradition for at drikke øl, og hvor man samtidig – specielt i Sverige og Norge – har haft høje skatter på alkohol og begrænsning af salgssteder, fx det svenske 'Systembolaget'.

I 2004 blev det forbudt at sælge alkohol til unge under 16 år i butikker, men Danmark er dog stadig i dag ét af de lande, som har den mest liberale alkohollovgivning, da man i de fleste andre europæiske lande skal være 18 år for at købe alkohol i butikkerne.

Forskningen viser, at i lande uden aldersgrænse for at købe alkohol har unge en langt større risiko (fire gange så stor) for at drikke ofte i forhold til lande, som har en aldersgrænse på 20 eller 21 år. En vigtig forklaring på, hvorfor danske unge drikker så relativt meget alkohol er altså, at alkohol er let for unge at få fat i.

Vi er jo vikinger!

Ud over lovgivning er der en anden vigtig forklaring på, hvorfor danske unge drikker meget, nemlig vores kultur. Unge, som bor i lande, hvor voksne drikker meget alkohol, har også en større risiko for at have drukket sig fulde (tre gange så stor) end unge fra lande, hvor voksne har et lavt alkoholindtag.

I Danmark har der længe hersket en opfattelse af, at alkohol og det at drikke sig fuld, er noget, vi har gjort siden vikingetiden.

Det er en holdning, som vi også op gennem 90'erne finder udbredt blandt forældre, idet forældrene i langt overvejende grad støttede unge i at lære at drikke alkohol på en fuldskabsorienteret måde i en relativt tidlig alder. I dag er mange unge lidt ældre, når de drikker sig fulde første gang, end man var i 90'erne. Men da man fortsat har som mål at drikke sig til beruselse, har de unge og deres forældre samme dagsorden: Nemlig at de unge kommer hurtigt gennem den risikofyldte fase, hvor de eksperimenterer med, hvor meget alkohol de kan tåle.

Opfattelsen er, at danske unge nærmest ikke har noget valg. Hvis de vil begå sig socialt, skal de lære at blive habile alkoholforbrugere. Og vejen dertil går for de flestes vedkommende gennem nogle velkendte "skæverter": Kvalme, utilpashed, brækture og "blackouts" – og for enkeltes vedkommende også en tur på hospitalet til observation eller udpumpning.

Derfor føler forældrene, at hvis de nægter deres børn at prøve sig frem med drikkeriet, så ville de fratage dem adgangen til det sociale liv, og forældrene støtter derfor gerne deres børn i en slags udtalt proces, som er inddelt i tre faser:

Fase 1: De unge skal lære, *hvor meget og hvad* de kan drikke for at opnå en behagelig effekt.

Fase 2: De unge skal lære at skelne mellem forskellige måder at være fuld på, eksempelvis "lidt", "meget" eller "for" fuld.

Fase 3: De unge skal lære at nyde de behagelige virkninger af alkoholen, nemlig et 'kontrolleret tab af kontrol'. Dette kontrollerede tab af kontrol er for de fleste unge da også formålet med at drikke sig fuld, for hvis de ikke kan "styre deres brandert", risikerer de at miste social status. Det er bare ikke fedt at være *for* fuld.

Selv om danske unge internationalt set ligger højt i målingerne for alkoholforbrug, så er andelen af unge, som både drikker alkohol, og som har drukket sig fulde, faldet i Danmark siden slutningen af 1980'erne. Det er fortsat som 15-årige, at unge i Danmark starter med at drikke alkohol. Men færre drikker sig i dag reelt fulde i den alder, end man gjorde for 20-30 år siden.

Spørgsmål til diskussion med hinanden:

Hvornår var du rigtig fuld første gang? Synes du, danske unge drikker for meget? Hvornår føler du, at du har drukket for meget? Hvad synes dine forældre om, at du drikker?

